

שקיל וטרי וזה המחזיקו צר לו מאד דלא ידע מאי קאמרי רבנן. ועט"ר אמ"ן עדן מצא הקדמה ברז"ל, דלעתיד לבוא כל העשירים שהיו מהנים ת"ח מנכסיהם ילמדום תורה בגן עדן ויתחכמו. ומצאתי הקדמה זו בילקוט ראובני ובשכחת לקט, עכת"ד.

וזה שאמר משה רבינו ע"ה לבני זבולון "שמח זבולון בצאתך ויששכר באהליך", ששמחתך צריכה להיות בכפלים, הן משום שתזכה בעלמא דאתי שיששכר ישכון באהלך ובמחיצתך, והן משום שאתה בעצמך תזכה להיות בר אוריין בבחינת יששכר.

ו. ונראה לרמז בזה דבר נוסף, שכן אמרו חז"ל (שנא כ"ג ע"ז) "אמר רבא דרחים רבנן, הוו ליה בנין רבנן, דמוקיר רבנן הוו ליה חתנוותא רבנן", והרי אין לך אוהב רבנן ומוקיר רבנן גדול מזבולון, שמפרנס ומכלכל בכבוד גדול ובהרחבה נפלאה את אחיו יששכר, כדי שיוכל לשבת וללון באהלה של תורה, ולכך הבטיחו משה רבינו ע"ה "שמח זבולון בצאתך" והיינו, דעליך זבולון לשמוח בכפליים, ראשית על כך שבדור הזה הנך זוכה ליטול חלק שוה בשוה בתורתו של יששכר, וזאת ועוד, בדור הבא בשכר זאת שהנך מוציא הוצאות ומכניס לתוך פיו של יששכר תזכה לקיום ההבטחה "ויששכר באהליך" שיהיו לך עצמך בנים וחתנים כיששכר, ויששכר ישכון באהלך ממש.

ז. וראיה לכך אפשר לכאורה להביא מיונה הנביא, שכן בימי אחאב המלך כשהיה עצירת גשמים ורעב בארץ, ואליהו הנביא נצטוה מפי הגבורה להסתר מפניו, נאמר (מלכים א' י"ז ט') "קום לך צרפתה אשר לצידון וישבת שם, הנה צויתי שם אשה אלמנה לכלכלך" [יעו"ש המשך הפסוקים], והמפרשים שם התקשו בתיבות "הנה צויתי שם" וכלשון הרד"ק: אם נאמר שנתן בלב האלמנה לכלכלו לא היה זה, כי היא לא היה לה במה שתחיה היא אלא על ידי הנס, עיי"ש מה שכתבו בזה כל אחד מהמפרשים. ואף רש"י נתקשה בזה ותירץ, "צויתי שם - בפמליא שלי - שתכלכלך שם אשה אלמנה".

והנה המדרש (פרקי דרבי אליעזר ל"ג) הביא, הילד שהחיה אליהו - יונה בן אמיתי היה, ובזוה"ק (ויקרא קל"ז ע"א) איתא, דלכך נקרא בן אמיתי דהיינו בן אליהו הנביא שהחיהו, וזל"ק: יונה מחילא דאליהו קא אתא [וכו'], ובגין כך אקרי בן אמיתי, וכתוב (מלכים, שס) "ודבר ה' בפך אמת", עכל"ק. ובירושלמי סוכה (פ"ה ס"א) איתא "עאל רבי יוחנן ודרש, יונה בן אמיתי מזבולון היה" וכו'.

ולפי זה אפשר לומר דכוונת הפסוק "ושם צויתי" היא, לציווי בברכת משה לשבטים "שמח זבולון בצאתך ויששכר באהליך", כי שם צוה משה רבינו ע"ה לבני שבט זבולון שיקיימו את הסכם השותפות שלהם עם בני שבט יששכר, וזאת על ידי שיכלכלו תלמידי חכמים, ואמנם כשקבלה על עצמה האלמנה הצרפתית לכלכל את אליהו הנביא - על אף שבסופו של דבר נעשה הדבר בדרך נס "כד הקמח לא תכלה וצפחת המים לא תחסר עד יום תת ה' גשם על פני האדמה", אולם עצם הקבלה היתה מקודם - לפיכך זכתה ובנה יחידה בעצמו היה נביא ה', שכן הילד שהחיה אליהו - יונה בן אמיתי היה.